

**DEMOKRASI
PLATFORMU
DERGİSİ**

Demokrasi Platformu Dergisi

International Refereed Journal

ISSN: 1305-4600

10 (35), 2021, 172-189.

Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları

Mayors Of Çeşme and Alaçatı From The Ottoman to The Present

Nahide Şimşir

Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

E-posta: nsimsir@balikesir.edu.tr

Orcid: 0000-0003-1405-8521

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü / Article Type: Derleme Makale / Review Article

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Kış-Aralık/ Winter-December

Geliş/Received: 18 Haziran/June 2021

Kabul/Accepted: 21 Eylül/September 2021

Yayın/Published: 15 Aralık/December 2021.

Atıf/Cite As

Şimşir, Nahide. "Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları". *Demokrasi Platformu Dergisi*, 10 (35), 2021, 172-189.

İntihal/Plagiarism

İntihal Taraması/Plagiarism Detection: Bu makale intihal taramasından geçirildi/This paper was checked for plagiarism.

Web: <https://www.demokrasiplatformu.com/dergi>

e-mail to: demokrasiplatformudergisi@gmail.com

Copyright © Published by Serkan Yorgancılar, Ankara-Turkey. Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

Öz

Çeşme'nin tarihte ön plana çıkma sebebi liman ve su durumudur. Çeşme adı denizcilerin önemli olan su ihtiyacını temin ettikleri yer olmasından kaynaklanmaktadır. Çeşme'nin yerindeki limanın gelişmesindeki temel unsur karşısında bulunan Sakız Adası'dır. Sakız Adası ile Anadolu kıyıları arasında en güvenilir liman olan Çeşme Limanı yüzyıllar sonrasına kadar taşıyacak bir büyük oluşumun yani Aydınoğulları ve sonradan da Osmanlıların ekonomik faaliyetlerini ortaya çıkarmıştır. Umur Bey'in İzmir'i aldıktan sonra Cenevizlileri Sakız'a göndermiş olması ticaretlerini buradan yapmalarına imkân sağlaması 1566'ya kadar sürmüştür. Çeşme'de 17. Yüzyıl yeni şartlara uyumla geçmiştir. Zorlaşan şartlara eklenen salgın hastalıklar nüfusu bir hayli geriletmiştir. Öyleki önemli bir iş gücü açığa çıkmıştır. 18. Yüzyılda nüfus azalması devam etmiştir. Bu yüzyılın sonunda, işgücü açığı Rum işçiler için önemli bir imkân oluşturmuştur. Rumlar Çeşme'ye işçi olarak gelmişler ve sayıları giderek artmıştır. Bu artış, ne kadar Türk gemiciler için canlılık anlamına gelse de Çeşme'nin ve Batı Anadolu'nun nüfus dengesi bozulmuştur. Çeşme 19. yüzyılda Yunan nüfusun etkisiyle, Adalar Deniz'nde yeniden canlı bir hayata kavuşmuştur. Ancak 15. Ve 16. Yüzyıllarda bir tek Rum olmayan Çeşme'de şimdi Rumlar sayıca üstün duruma geçmiştir. Bu tehlikeli gidiş 1922'de durdurulmuştur. Ancak Çeşme'nin iktisadi olarak tekrar canlanabilmesi için 1970'li yıllara kadar beklemek gerekmiştir.

Alaçatı Osmanlı döneminde Çeşme'ye bağlı Alaçatı yörük grubunun iskânı ile kurulmuş bir köydür. Ancak Çeşme için geçerli olan şartlar onu da geriletmiş ve 19. Yüzyılda Rum işçiler ile birlikte tekrar canlanmıştır. Makalemizde belediye tarihini ele aldığımız, Çeşme ve Alaçatı'nın zaman içindeki gelişimini bu şekilde özetleyebiliriz.

Osmanlı ve Cumhuriyet devirlerinde Çeşme Kazası ve Alaçatı Nahiyesi'nin Belediye teşkilâtı hakkında herhangi bir akademik çalışma bulunmamaktadır. Tarafımızca yapılan araştırmalarda, Osmanlı ve Cumhuriyet arşivlerinde konu ile ilgili yeterli bilgiye de ulaşamamıştır. Ancak Aydın Vilâyeti Salnameleri'nde her iki yerleşim biriminin belediye reislerinin isimleri ve görev süreleri hakkında bilgi bulunmaktadır. Çalışmamızda hem Salnameler, hem arşivler kullanılmış hem de sözlü tarih çalışması yapılarak yörenin idarî tarihine katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece kesintisiz olarak Çeşme ve Alaçatı'nın belediye reislerinin isimleri ve görev sürelerini içeren tablolar oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çeşme, Alaçatı, Belediye Başkanı, Salname, Arşiv, Sözlü Tarih.

Abstract

The reason why Çeşme came to the fore in history is its port and water situation. The name "Çeşme" "fountain", and it is due to the fact that it was the place where the sailors supplied their important water needs. The main factor in the development of the port in Çeşme was the island of Chios, which is across the water. It was closest and most reliable port between Chios Island and the Anatolian shores, and it revealed the economic activities of a great formation, namely Aydınoğulları and later the Ottomans, which would carry them until centuries later. It lasted until 1566 that Umur Bey sent the Genoese to Chios after taking Izmir and enabled them to trade from there.

The Genoese who settled in Chios in 1330 caused the emergence of Çeşme, the most suitable harbor on the opposite shore of the island. Thus, Çeşme became the foreign trade gate of Anatolia.

Venice often plundered this active trading port in times it was at war with the Ottoman country. The plundering activities happened in 1472 and 1500, and in the last one of the qadi of Çeşme was also martyred. With the construction of a new castle in Çeşme in 1509, trade security was ensured. Before long, an inn was built and safer conditions were provided.

The records from the end of the 15th century and the 16th century show that the customs revenues in Çeşme were 680,000 akça, together with some of the piers. The Ottomans came to the Çeşme region in the 1420s, but Chios joined the lands of the Ottomans only in 1566. After these dates, European traders started to search for a new place for trading and the city of Izmir, which was a simple town and had no administrative authority other than a kadi at that time, was found suitable. This situation had a negative impact on Çeşme. The sailors in Çeşme and the other Turks working on trade sector became unemployed and moved to Izmir one by one. Upon these developments, the trading route from Anatolia to Çeşme was extinguished, and Urla and Cumaovası have also regressed.

The 17th century passed in accordance with the new conditions in Çeşme. Epidemic diseases together with the difficult conditions have greatly reduced the population. Thus, a significant need for a workforce has emerged. Population decline continued in the 18th century. At the end of this century, the labor shortage created an important opportunity for Greek workers. Greeks came to Çeşme as workers and their numbers gradually increased. This increase meant vitality for Turkish sailors, however

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

the population balance in Çeşme and Western Anatolia deteriorated. Çeşme regained active life in the Sea of Islands in the 19th century, with the influence of the Greek population. However, in Çeşme, the Greek population did not exist in 15th and 16th centuries, the Greeks now outnumbered the Turkish population.

This dangerous course was stopped in 1922. However, it was necessary to wait until the 1970s for Çeşme to revive economically.

Alaçatı was a village that was established by the settlement of Alacaat nomadic group, which was connected to Çeşme during the Ottoman rule for centuries. However, the conditions valid for Çeşme also regressed and it was revived with the Greek workers in the 19th century. The historical development of Çeşme and Alaçatı can be summarized as mentioned above, and in our article we will give a particular focus to the history of municipality of Çeşme and Alaçatı.

In the 19th century, studies on the municipality organization were started in the Ottoman Empire. Osman Nuri Ergin, who is known for his research on urbanism and municipality, highlighted that even though laws related to the municipality were enacted in Turkey their application was delayed due to political and military issues in the country. In 1879, he was elected as a member and the head of the municipalities, and the municipalities were managed in this way until 1908.

There is no academic study about the Municipality of Çeşme District and Alaçatı Township in the Ottoman and Republican Era. During the researches done by us, enough material on the topic could not be found in the Ottoman and Republican archives. However, there is information about the names and duties of the heads of the two settlements in the Aydın Province Yearbooks. Our research both yearbooks and archives were used in relation to the local administrative together with the oral history sources. Thence diagrams containing the names and durations of the mayors of Çeşme and Alaçatı in safety were created.

Keywords: Çeşme, Alaçatı, Mayor, Yearbook, Archive, Oral History.

Giriş

Osmanlı Devleti'nde belediye teşkilâtının kuruluşundan önce şehir idaresini üstlenen kadı ve ona yardımcı olan yeniçeri ocağından çeşitli görevliler şehrin altyapı hizmetleri, ticari yaşamın denetimi ve asayişin sağlanması vb. uğraş alanları için halktan, tüccardan, esnaftan geniş ölçüde istifade etmişlerdir.

Osmanlı şehrinin yönetimi ve yargı görevi ilmiye sınıfından olan kadılara bırakılmıştır. Kadı sadece şehrin değil etrafındaki köylerle nahiyelerin de mülkî âmiri ve yargıci olup, buna “kazâ dairesi” denilmiştir. Merkez bürokrasisinin üyesi olan kadı belirli bir süre için tayin edildiği bu bölgede yargının, kolluk işlerinin, malî görevlerin ve şehir yönetiminin sorumlusudur. Klasik Osmanlı döneminde şehir yönetiminde beledî, mülkî ve adlî görev aynı elde toplanmıştır. Kadı güvenlik âmiri ve vakıfların deneticisidir. Kadının bu görevleri yerine getirmesi için kendisine yardımcı olan bazı başka görevliler, kurumlar ve gruplar vardır. Subaşı, böcekbaşı, çöplük subaşısı, mimarbaşı gibi Yeniçeri Ocağı mensubu subaylar ve görevliler, genelde güvenlikten temizlik ve imar düzeninin sağlanmasına kadar çeşitli alanlardaki kolluk görevini yerine getirmişlerdir. Kadı vekili olan naibleri aracılığıyla büyük şehirlerde narhın kontrol edilmesi, esnafın teftişi... v.b. işlerle de vazifeliydi. Osmanlı taşra idaresinde genellikle büyük memurların personeli onların hizmetinde idi. Kadı görev yerine kendi özel personeli ile gelir gider veya gittiği yerde bazı kimseleri istihdam ederdi. Bununla birlikte kadıların belediye veya mahkeme gibi müesseseseleşmeyi temsil eden belli bir mekânları bulunmamaktadır. 2. Mahmud devrinde İstanbul kadısı Bâb-ı Meşihat'ın bir bölümüne yerleştirilmiş ve devamlı dairesi burası olmuştur¹.

2.Mahmud klasik kolluk teşkilâtı ve yeniçerileri kaldırdıca 1827 yılında İhtisap Nezâreti kurulmuş böylece Tanzimat devri şehir yönetiminin temeli oluşturulmuştur. İhtisap Nezâreti bir süre sonra şehirlerde vergi toplama, asayiş sağlama, ekonomik faaliyetleri ve çarşı pazarı denetleme, sağlık işlerinin kontrolü ..v.b. işlere yangınlar sonrasında şehirlerin imar ve alt yapı gibi inşaat işleri de eklenince yetersiz kalmıştır².

Klasik dönemde Hassa baş mimarının hesaplarını tutan memurun unvanı olan şehremini, şehrin idaresinden sorumlu belediye reisi için de kullanılmaya başlanmıştır. İlk defa İstanbul'da Galata-Beyoğlu Belediyesi için “Belediye”, “dâire-i belediye”, “dâire-i belediye reisi” ve meclisi gibi unvan ve tabirler

---

¹ Ortaylı, İlber, “Belediye”, DİA, 5, İstanbul, 1992, s.398-402.

² Aynı Yer.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

kullanılmıştır. Fakat uzunca bir süre belediye reislerine şehremini unvanı kullanılmaya devam etmiştir³.

Türkiye'de Belediye ve Belediye Hizmetlerinin Kısa Tarihi

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'tan önce Belediye'nin görevleri "kadı"⁴lar ile muhtesipler tarafından yapılırdı. Her kadı bulunan yerde bir de muhtesip bulunurdu. Muhtesibe "ihtisap ağası" da denilirdi⁵. İhtisap ağaları belediye zabıtasının vazifelerini yerine getirirdi. İhtisap işleri karşılığında "ihtisap resimleri" (vergileri) alınırdı. Bu vergiler bir yıl süre ile "iltizam" usulüyle ihale edilirdi⁶. 1826'da Yeniçerilik kaldırıldığında ihtisap işleri genişletilmiş, nazırlığa (bakanlık) çevrilmiştir. 1855'te nazırlık kaldırılmış yerine Şehir Emaneti kurulmuştur. Şehir Emaneti 1869'da Dersaadet (İstanbul) Belediye İdaresi Nizamnamesi çıkarılıncaya kadar ihtisap nezaretinin işleri ile uğraşmış ve yeni usulde kurulan Belediye İdaresi İstanbul'da 1869'da, vilâyetlerde de 1870 tarihinden itibaren kurulmuştur⁷.

Belediye kelimesi etimolojik olarak belde ve bilâd sözcükleri ile bağlantılıdır. Bugünkü anlamıyla kelimenin kullanılması Tanzimat döneminin Arapça ve Şark dillerine yapmış olduğu katkının sonucudur. Belediye teşkilâtı 2. Mahmud devrinde başlayan reformlar sonucunda bugünkü şekline kavuşmuştur⁸.

İstanbul'da Belediye teşkilâtının kurulması daha eski olmakla birlikte, Osmanlı taşra⁹ şehirlerinde modern beledi teşkilâtlanmaya 7 Cemâziyelevvel 1281 (8 Ekim 1864) nizâmnamesi ile kararlaştırılmıştır¹⁰.

Türkiye'de şehircilik, belediye ve belediyecilik ile araştırmaları ile tanınan Osman Nuri Ergin, Belediye ile ilgili çalışmalar ve kanunların çıkarılmış olmalarına rağmen, Osmanlı Devleti'nin siyasî ve askerî problemleri dolayısıyla uygulamanın

³ Aynı Yer.

⁴ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilâtı, İstanbul, 1965,s.83; Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 1971, s.119.

⁵ Kütükoğlu, S. Mübahat, Osmanlı'nın Sosyo-Kültürel ve İktisadî Yapısı, Ankara, TTK Yay., 2018, s.347-348.

⁶ Kütükoğlu, S. Mübahat, a.g.e., s.299.

⁷ "Belediye", Türk Ansiklopedisi, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1953, s.65.

⁸ <https://islamansiklopedisi.org.tr/belediye>

⁹ Artırma ile satışa çıkarma ve en yüksek bedeli ödeyene verilmesi.

¹⁰ Çadırcı, Musa, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları, Ankara, TTK Yay., 1991, s.274-275.

gecikmiş olduğuna dikkat çekmiştir¹¹. 1867’de İstanbul’da kurulmak istenilen 14 belediye 1876’ya kadar bir türlü kurulamamıştır. 1876’da Birinci Meşrutiyet meclisinin ilk ve bir numaralı kanunu İstanbul ve taşra belediyeleri kanunları olmuştur. Bu kanun İstanbul’u 20 belediye dairesine ayırmış ve İstanbul’dan başka yerlerde bir tek belediye bulunması kararlaştırılmıştır. Bu arada Osmanlı-Rus Savaşı çıktığı için bu kanun uygulanamamıştır. 1879’da seçme belediye üyeliği ve reisliği kaldırılmış, belediyelerin sayısı 10’a indirilmiş ve başına Müdür tayin olunarak 1908 senesine kadar belediyeler bu şekilde idare edilmiştir¹².

Osmanlı Devri’nde Çeşme Belediyesi

Çeşme Belediyesi’nin kuruluş tarihi ve Belediye Başkanları ile ilgili kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Genellikle ansiklopedilerin Çeşme maddelerinde ve bazı çalışmalarda, Çeşme Belediye’sinin kuruluş tarihi 1882 olarak verilmiştir¹³. Ancak aşağıda büyük bir kısmını istifade ederek oluşturduğumuz Aydın Vilâyet Salnameleri’nde Çeşme’nin ilk Belediye Başkanı Petro Çalındaki 1878-1879’dur¹⁴. Devlet Arşivlerinde yaptığımız araştırmada Çeşme Belediyesi’nin kuruluş tarihi ve belediye başkanları ile ilgili fazla bir belge ve bilgi bulunmamaktadır.

Çeşme’nin Belediye Başkanları (1878 – 1909)

1878 yılında kurulmuş olduğu Aydın Vilâyet Salnameleri’nden anlaşılan Çeşme Belediyesi’nin, aşağıdaki tabloda 1878¹⁵’den 1909’a kadar Belediye Başkanları listelenmiştir. Çeşme Belediye Reisleri’nin kimlikleri ile ilgili detaylı bilgi bulunmamakla birlikte, 1878 -1909 arasında görev yapan bütün Belediye Başkanları’nın isim ve görevde bulunmuş oldukları tarihler ortaya çıkarılmıştır.

Belediye Başkanı’nın Adı	Başkan Olduğu Tarih Hicri(Milâdî)	Aydın Vilâyeti Salnamesi	Belediye Başkanı’nın Adı	Başkan Olduğu Tarih	Aydın Vilâyeti Salnamesi
--------------------------------	---	--------------------------------	--------------------------------	---------------------------	--------------------------------

¹¹ “Osman Nuri Ergin Konferansı”, İller ve Belediyeler Dergisi, 3/15 -16, 1 Ocak 1947, s. 605-620.

¹² Aynı Yer.

¹³ Toprak, Zerrin, “Kıyı Yerleşimlerinde Turizm Faaliyetleri ve Belediyelerin Karşılaştıkları Sorunlar: Çeşme Belediyesi Örneği”,

http://kisi.deu.edu.tr/zerrin.toprak/Amme_idaresi_dergisi.pdf, s.121.

¹⁴ Hicri (H)1296(1878-1879) Aydın Vilâyeti Salnamesi,s.95.

<http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D0278612960000001.pdf>.

¹⁵ Aynı Yer.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

		Hicri Tarih (Milâdi Tarih) Sayfa		Hicri(Milâdi)	Hicri Tarih (Milâdi Tarih) Sayfa
Reis Petro Çalındaki	H.1296(1878/1879)	H.1296,, s.95.	Reis Mustafa Şerif	H.1311 (1893-1894)	H.1311, s.213.
Reis Kostantin Rodaki	H.1297(1879/1880)	H.1297, s.103.	Reis Mustafa Şerif	H.1312 (1894-1895)	H.1312, s.268.
Reis Kostantin Rodaki	H.1298(1880/1881)	H.1298, s.132.	Reis Mustafa Şerif	H.1313 (1895-1896)	H.1313, s.243.
Reis Kostantin Rodaki	H.1299(1881/1882)	H.1299, s.153.	Reis Vanikilnoz Marika	1314(1996 - 1897)	1314, s.234.
Reis Kostantin Rodaki	H.1300(1882/1883)	H.1300, s.118..	Reis Evangelino	1315(1897-1898)	1315, s.218.
Reis Anton	H.1301(1883-1884)	H.1300-1301, s.79.	Reis Evangelino	1316(1898-1899)	1316, s.205.
Reis Kostantin Rodaki	H.1302(1884-1885)	H.1300-1302, s.78.	Reis Evangelino	1318(1900-1901))	1318, s.195.
Reis Kostantin Rodaki	H.1303 (1885 - 1886)	H.1302-1303 , s.84	Reis Ahmed	1319(1901-1902)	1319,s.149.
Reis Kostantin Rodaki	H.1304 (1886 - 1887)	H.1303-1304 , s.88.	Reis Ahmed	1320(1902-1903)	1320,s.149.
Reis Kostantin Rodaki	H.1305 (1887 - 1888)	H.1304-1305, s.288.	Reis Ahmed	1321(1903-1904)	1321,s.142.
Reis Mustafa Şerif	H.1306 (1888 - 1889)	H.1305-1306 , s.108.	Reis Ahmed	1323(1905-1906)	1321,s.141.
Reis Mustafa Şerif	H.1307 (1889-1890)	H.1306-1307 , s.139.	Reis Rıza	1326(1908 - 1909)	1326, s.355.

Reis Mustafa Şerif	H.1308 (1890-1891)	H.1307-1308 , s.118.	Reis Mehmed İzzet ¹⁶	17 Zilhicce 1326(10 Ocak 1909)	BOA. BEC. Bahriye 114708, H.17.12.1326
Reis Mustafa Şerif	H.1311 (1893-1894)	H.1311, s.213.			

Tablo 1: 1878 -1909 Çeşme Belediye Başkanları

1878 -1909 yılları arasında Çeşme'yi 21 adet Belediye Reisi yönetmiştir. Petro Çalıdağı'den sonra, 1879-1883 ve 1884-188 yılları arasında Çeşme Belediye Başkanlığı'nı Reis Kostantin Rodaki yapmıştır¹⁷. Çeşme'nin 1883-1884'de Reis Anton, 1888-1895'de Reis Mustafa Şerif, 1896 -1897 Reis Vanikilnoz Marika, 1897 -1901 Reis Evangelino, 1901 -1906 'da Reis Ahmed, 1908 – 1909'da Reis Rıza, 1909'da Reis Mehmed İzzet Bey Belediye başkanı olarak görülmektedir. 1909 sonrası için herhangi bir bilgiye maalesef ulaşılabilmiştir. Cumhuriyet devrinde Çeşme Belediye'sinin web sitesinde isimleri¹⁸ bulunan fakat görev süreleri ile ilgili bilgi bulunmayan başkanların bir kısmının Osmanlı'nın son devrinde görev yapma ihtimalinde bulunmaktadır¹⁹.

Cumhuriyet Devrinde Çeşme Belediye Başkanları²⁰

Cumhuriyet döneminde Çeşme'nin yönetiminde 20 belediye başkanı görev almıştır. Bunlardan 1946 öncesinde muhtemelen Cumhuriyet döneminin ilk belediye başkanı Şevki Bey'dir. 1927 -1928 İzmir Vilâyeti Salnamesi'nde Çeşme Belediye reisi olarak Şevki Bey'in adı ve resmi bulunmaktadır²¹.

Adı	Görev Süresi	Adı	Görev Süresi
-----	--------------	-----	--------------

¹⁶ BOA. BEC. Bahriye 114708, H.17.12.1326

¹⁷ H. 1297 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s .103; H. 1298 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s .132; H. 1299 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.153; H. 1300 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.118; H. 1300 -1302 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.78; H. 1302-1303 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.84; H. 1304-1305 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.228.

¹⁸ Bakınız Ek 1.

¹⁹ <https://www.cesme.bel.tr/gecmis-donem-belediye-baskanlarimiz> 16.9.2020.

²⁰ Bu liste hazırlanırken Eski Çeşme Belediye Başkanları'ndan Sayın Nuri Ertan'ın arşiv ve bilgisinden istifade edilmiştir.

²¹ İzmir Vilâyeti Salnamesi 1927 -1928, s. 205,

file:///C:/Users/ifs12/Desktop/1928salnameizmir.pdf

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

Şevki Bey	1927 ²²	Ali Okyay	1973-1975
Hayri Bey	?	Hulusi Öztin	1975-1977
İbrahim Tütüncüoğlu	?	Saim Ertürk	1977-1980
Ali Özbay	?	İsmet Dinçel	1980-1981
Feyzi Vural ²³	?	Abidin Atagündüz	1981-1984
Ahmet Refik Alca	?	Nuri Ertan	1984-1989
İsmail Hakkı Alca	?	Faik Tütüncüoğlu	1989-1994
Mustafa Barbaros	?	Nuri Ertan	1994 -1999
Fehmi Öz	?	Faik Tütüncüoğlu	1999-2004
Ali Oktay	1946-1948	Faik Tütüncüoğlu	2004-2009
Yusuf Kabadayı	1948-1950	Faik Tütüncüoğlu	2009-2014
Kelami Ertan	1950-1960	Muhittin Dalgıç	2014-2019
Kelami Ertan	1963 -1968	Muammer Ekrem Oran	2019-
Hulusi Öztin	1968-1973		

Tablo 2: Cumhuriyet Dönemi Çeşme Belediye Başkanları²⁴

1927 ile 1946 yıllarındaki belediye reislerinin tam olarak görev süreleri ile ilgili bilgiye bütün çabalarımıza rağmen ulaşamamıştır. Makalemizi hazırlarken eski belediye başkanlarından Sayın Nuri Ertan ile sözlü tarih çalışması yapılmış ve bu bilgiler doğrultusunda Tablo 2 hazırlanmıştır²⁵. Çeşme'de Cumhuriyet döneminde Şevki Bey, Hayri Bey, İbrahim Tütüncüoğlu, Ali Özbay, Feyzi Vural, Ahmet Refik Alca, İsmail Hakkı Alca, Mustafa Barbaros, Fehmi Öz, Ali Oktay, Yusuf Kabadayı, Kelami Ertan, Hulusi Öztin, Saim Ertürk, İsmet Dinçel, Abidin Atagündüz, Nuri Ertan, Faik Tütüncüoğlu, ve Muhittin Dalgıç görev yapmıştır. 2019'da da Muammer Ekrem Oran Çeşme Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.

Alaçatı Nahiyesi Belediye Başkanları (1879-1909)

²² İzmir Vilâyeti Salnamesi 1927 -1928, s. 205,
file:///C:/Users/ifs12/Desktop/1928salnameizmir.pdf

²³ Sayın Hayriye Ertan'ın büyük dayısıdır. 1930'lu 1940'lı yıllarda Belediye Başkanlığı yapmış olduğu Sayın Nuri Ertan tarafından yazılı olarak bize ifade edilmiştir. Bilgilerini bizimle paylaştığı için kendisine teşekkür ediyoruz.

²⁴ Görev süresi tespit edilemeyenler "?" ile belirtilmiştir.

²⁵ Nuri Ertan, Çeşme, 9 Eylül 2020.

Tanzimat'ın uygulamaya konulması ile birlikte yönetim birimlerini her biri için oluşturulan meclisler, 1864'ten sonra da varlıklarını ve fonksiyonlarını geliştirilmiş değiştirerek sürdürmüşlerdir²⁶. 1867'de ufak tefek değişiklikler yapılmıştır. 1871'de "İdare-i Umumîye-i Vilâyet Nizamnamesi" ne kadar yürürlükte kalmıştır. Bu nizamnameye göre vilâyet, sancak, kaza ve köy yönetimi ayrıntıları ile verilmiştir. Bu yönetmelikle ilk kez idarî bir birim olarak getirilen nahiye örgütlenmesi en çok dörder kişinin katılımıyla oluşturulan "Nahiye Meclisi"ne danışarak yönetim işlerini yerine getirmiştir²⁷.

Alaçatı Nahiyesi'nde belediye teşkilâtı bütün Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi 19. Yüzyılın ikinci yarısında kurulmuştur. Yukarıda anlatılmış olduğu üzere belediye kurulması ile ilgili kanun 1877-1878 Osmanlı -Rus Savaşı dolayısıyla uygulanma imkânı bulamamıştır.

Belediye Başkanı'nın Adı	Başkan Olduğu Tarih Hicri(Milâdî)	Aydın Vilâyeti Salnamesi Hicri Tarih (Milâdi Tarih) Sayfa	Belediye Başkanı'nın Adı	Başkan Olduğu Tarih Hicri(Milâdî)	Aydın Vilâyeti Salnamesi Hicri Tarih (Milâdi Tarih) Sayfa
Reis Müdür Efendi ²⁸	H.1297(1879/1880)	H.1297, s.105.	Reis Müdür Efendi	H.1311 (1893-1894)	H.1311, s.221.
Reis Müdür Efendi ²⁹	H.1298(1880/1881)	H.1298, s.133.	Reis Halil Aslan Bey	H.1312 (1894-1895)	H.1312, s.243.
Reis Halil Bey	H.1299(1881/1882)	H.1299, s.154.	Reis Halil Aslan Bey	H.1313 (1895-1896)	H.1313, s.247.
Reis Halil Bey	H.1300(1882/1883)	H.1300, s.121.	Reis Halil Aslan Bey	1314(1996 - 1897)	1314, s.218.

²⁶ Çadircı, Musa, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları, Ankara, T.T.K. Yay., 1991, s.252.

²⁷ Çadircı, Musa, a.g.e., s.253.

²⁸ Bu tarihlerde Alaçatı Nahiyesi'nde Müdür bulunmadığından Müdür Vekilliği görevini Servet yürütmektedir. H. 1297 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.105.

²⁹ Bu tarihlerde Alaçatı Nahiyesi'nde Müdür bulunmadığından Müdür Vekilliği görevini Servet yürütmektedir. H. 1298 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.133.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

Reis Halil Bey	H.1301(1883-1884)	H.1300-1301, s.92.	Reis Halil Aslan Bey	1315(1897-1898)	1315, s.221.
Reis Halil Bey	H.1302(1884-1885)	H.1300-1302, s.90.	Reis Halil Aslan Bey	1316(1898-1899)	1316, s.207.
Reis Halil Bey	H.1303 (1885 - 1886)	H.1302-1303 , s.86.	Reis Nikola Limyodi	1318(1900-1901))	1318, s.199.
Reis Halil Bey	H.1304 (1886 - 1887)	H.1303-1304 , s.90.	Reis Hasan Efendi	1319(1901-1902)	1319,s.151.
Reis Nikola Limyodi	H.1305 (1887 - 1888)	H.1304-1305, s.291	Reis Dimitri Burbulaki	1320(1902-1903)	1320,s.151.
Reis Halil Aslan Bey	H.1306 (1888 - 1889)	H.1305-1306 , s.111.	Reis Dimitri Burbulaki	1321(1903-1904)	1321,s.144.
Reis Halil Aslan Bey	H.1307 (1889-1890)	H.1306-1307 , s.141.	Reis Hasan Efendi	1323(1905-1906)	1321,s.143.
Reis Halil Aslan Bey	H.1308 (1890-1891)	H.1307-1308 , s.120..	Reis Hasan Efendi	1326(1908 - 1909)	1326, s.357.

Tablo 3: 1878 -1927 Alaçatı Belediye Başkanları

Alaçatı nahiyesinde de belediyenin kuruluş tarihi 1879/1880'dir. Çünkü Hicri 1296/Milâdi 1878-1879 Aydın Vilâyeti Salnamesi'nde sadece Alaçatı'nın nahiyeye müdürü ve Nahiyeye Meclisi üyeleri hakkında bilgi bulunmaktadır. Alaçatı'da Belediye teşkilâtı bulunduğu dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır³⁰. Osmanlı Arşivi'nde yapmış olduğumuz araştırmalarda bu konu ile ilgili bilgiye ulaşamadık. Ancak 1879/1880 ve 1880/1881 tarihli Aydın Vilâyeti Salnameleri'nde Alaçatı'da Belediye Reisi olarak Alaçatı Nahiyesi Müdür Vekili olan Servet Bey 'den söz edilmiştir³¹. Bu salnamelerden itibaren Alaçatı Nahiyesi'nde Belediye reisi ve Belediye görevlileri hakkında bilgi bulunmaktadır.

1826 Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilânının sonucu olarak Osmanlı Devleti'nin modernleşme süreci başlamıştır. Askerî ve siyasî reformlar dolayısıyla oluşturulan yeni sistem Türklerin yoğun olarak

³⁰ H. 1296 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.96.

³¹ H. 1297 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.105; H. 1298 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.133.

askerlik ve devlet memuriyetlerinde istihdamı, hem şehirler de hem de özellikle kırsal kesimde işgücü açığının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu açık Osmanlı Devleti'nin gayr-ı Müslim tebasınca doldurulmuştur. Çalışmamıza konu olan Çeşme ve Alaçatı'nın dahil olduğu bütün Batı Anadolu'da özellikle de Rumların iktisadî sebepler ile Adalardan Batı Anadolu'ya göçü ortaya çıkmıştır. Önce yabancı reaya statüsündeki bu unsur aradan bir süre geçince çalışmak için geldikleri bu yerlerde peyder pey yerleşmişlerdir. Ve artık bu şekilde gelenler Osmanlı kaynaklarında "Yerli Reaya" olarak anılmaya başlamışlardır³². Bu yerleşim birimleri tıpkı Çeşme ve Alaçatı gibi 15. Ve 16. Yüzyıllarda gayr-ı Müslim nüfusu olmayan yerlerdir³³.

Çeşme ve Alaçatı 'da bu şekilde giderek artan Rum nüfusu, 19. Yüzyıl sonlarında belediye teşkilâtı kurulduğunda Belediye Reisleri arasında Türklerin olduğu gibi Rumların da görev yapmasıyla sonuçlanmıştır.

Tablo 3'ten anlaşılacağı üzere Alaçatı'nın Osmanlı döneminde belediye başkanları Servet Bey, Halil Bey, Halil Aslan Bey, Nikola Limyodi, Dimitri Burbulaki ve Hasan Efendi'dir.

Cumhuriyet Devrinde Alaçatı Belediye Başkanları

Cumhuriyet devrinde Alaçatı Belediye Başkanlarından İbrahim Bodur, Yusuf Gençalp 1923-1950 Tek Parti döneminde belediye başkanlığı yapmıştır. Demokrat Parti devrinde Rıza Ertan Belediye Başkanlığı yapmıştır. Sosyolog Engin Önen'in Alaçatı³⁴ ile ilgili kitabında Cumhuriyet devri belediye başkanlarının hayat hikâyesi ve faaliyetleri ile ilgili en ayrıntılı bilgi Rıza Ertan'a aittir. Rıza Ertan'ın soyunun Sakız Adası'ndan Çeşme'ye gelen, Hacı Vafir'e dayandığı onun soyundan Hacı Memiş ve Molla Mustafa, Çeşme ve Alaçatı'da yaşamışlardır. Aile 1934 yılında soyadı kanununda Ertan soyadını almıştır. Hacı Vafir'in Kelami, Rıza, Muammer ve Rıdvan Ertan isimli dört çocuğu olmuştur. Rıza Ertan Alaçatı

³² Şimşir, Nahide, "XIX. Yüzyılda Adalardan Kuzey-batı Anadolu'ya Yönelik İktisadî Hareketlilik ve Sonuçları", Balıkesir Tarihi Araştırmaları -II, İstanbul, Post Yay., 2020, s.43-100.

³³ Kütükoğlu, Mübahat S., XVI. Asırda Çeşme Kazasının Sosyal ve İktisadî Yapısı, Ankara, TTK Yay., 2010, s.51 -55.

³⁴ Önen, Engin, Alaçatı, İzmir, Wesipa Medya, 2020, s.159-160.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

doğumlu geçimini Toptancılık ve Bakkallık yaparak temin etmiştir. Alaçatı'ya su ve elektrik getirmiştir. Alaçatı'nın 1952 yılında ilk imar planı da onun zamanında yapılmıştır. Alaçatı'nın ağaçlandırılması, Alaçatı'da Ziraat Bankası ve Tekel Kurumu'nun açılıp depoların yaptırılması onun devrinde gerçekleştirilmiştir. Alaçatı'nın Hacı Memiş Camii'nden sonra en meşhur camisi olan Pazaryeri Camisi'ne minare eklenmesi, Belediye binasının Sağlık Bakanlığı'na tahsisi ile Alaçatı Sağlık Ocağı'nın açılması onun döneminde olmuştur. Belediye'de Halk Odası olan binaya taşınmıştır³⁵.

Adı	Görev Süresi	Adı	Görev Süresi
İbrahim Bodur	1922-1927	Abdurrahman Keskin	1977-1980
Yusuf Gençalp	1927 -1931	Ercüment Akpınar	?
Abdurrahman Akkurt	1931 -1933	Bekir Yalçın	?
Yusuf Gençalp	1933 – 1934	Recep Uğur	?
Mehmet Varol	1935 -1939	Nazım Aydoğdu	1984-1985
Yusuf Gençalp	1939 -1950	Muzaffer Baskıcı	1985-1986
Rıza Ertan	1950-1959	İsmet Sarı	1986 -1988
Hıfzı Savaş	1960 -1964	Remzi Özen	1989 -2003
Fehim Keskin	1964-1968	Muhittin Dalgıç	2004 -2014
Lütfü Koparal	1968-1976		

Tablo 4: Cumhuriyet Dönemi Alaçatı Belediye Başkanları³⁶

2014 yılında Alaçatı Belediyesi Çeşme Belediyesi ile birleştirilmiştir. Alaçatı Belediyesi Şimdilik sadece isimlerini sıraladığımız Belediye Başkanlarının biyografileri ile ilgili çalışma yapılmak suretiyle Çeşme tarihine katkı sağlanacağı düşüncesindeyiz.

Alaçatı'nın Cumhuriyet devri belediye başkanları Tablo 4'ten anlaşılacağı üzere, İbrahim Bodur, Yusuf Gençalp, Abdurrahman Akkurt, Yusuf Gençalp, Mehmet Varol, Rıza Ertan, Hıfzı Savaş, Fehim Keskin, Lütfü Koparal, Abdurrahman Keskin, Ercüment Akpınar, Bekir Yalçın, Recep Uğur, Nazım Aydoğdu, Muzaffer Baskıcı, İsmet Sarı, Remzi Özen ve Muhittin Dalgıç'tır.

Sonuç

³⁵ Önen, Engin, a.g.e.,s.159 -160.

³⁶ Görev süresi tespit edilemeyenler “?” ile belirtilmiştir.

Tablo 1'den anlaşılacağı üzere Çeşme Belediyesi'nin kuruluş tarihi, Aydın Vilâyeti Salnamelerine istinaden 1878-1879 olmalıdır. Çeşme Belediye'sinin web sitesinde bulunan Belediye Başkanları ile ilgili liste ile tablo 1 ve tablo 2'de verilen belediye başkanları isim listesi kısmen uyumludur. Belediyenin resmi web sitesinde Belediye'nin kuruluş tarihi 1891 gibi geç bir tarih ve ilk Belediye Reisi Mustafa Şerif Bey olarak verilmiştir. Aydın vilâyeti Salnamelerindeki isim ve tarihler bu bilginin eksik ve hatalı olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

1878 -1879 Aydın Vilâyeti Salnamesi'nde Alaçatı'da nahiye müdürlüğünden bahsedilmiş fakat belediye dairesi ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. 1879/1880 Aydın Vilâyeti Salnamesi'nde Alaçatı'da Belediye teşkilâtı ile ilgili kayıt bulunduğu için, Alaçatı Belediyesi'nin kuruluş tarihi 1879/1880 olmalıdır³⁷.

1891 tarihli Aydın vilâyeti salnamesinde Alaçatı'nın nüfusu 4911 erkek, 4779 kadın 9690 olarak verilmiştir. Çeşme'nin aynı salnamede nüfusu "Reis Müdür Efendi" 5095'i erkek, 4776'sı kadın toplam 9871'dir. 1891 yılında Çeşme'deki emlak toplamı 2452, Alaçatı'daki emlak toplamı 2421'dir³⁸.

Alaçatı ve Çeşme'nin özellikle 19.yüzyılda nüfusunun artması, iş göçüne bağlı olmuştur. Özellikle Adalar Denizi'ndeki adalardan Rum nüfusunun iş bağlı göçü ile nüfusu artmıştır. Bu nüfus özellikle 1.Balkan Savaşı ve 1.Dünya Savaşı'ndaki gelişmelere bağlı olarak azalıp artma karakterine sahip olan bir yapıdadır. Alaçatı'da nüfus ile emlak arasındaki fark da 19 ve 20. Yüzyıllarda burada artan adalar kökenli işçi nüfusu dolayısıyladır³⁹. Demografik durumdaki bu değişimler Belediye Başkanları'na da yansımış, her iki yerleşim biriminde de çoğunlukla Türk olmakla birlikte Rum Belediye Başkanları da görev yapmıştır.

Kaynaklar

"Belediye", **Türk Ansiklopedisi**, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1953.

³⁷ H. 1297 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.105; H. 1298 Aydın Vilâyeti Salnamesi, s.133.

³⁸ İbrahim Cavid, Aydın Vilâyeti Sâlnâmesi R.1307/H.1308, Haz. M.Babuçoğlu,C.Eroğlu, A.Şahin, Ankara, Türkiye Belediyeler Birliği Yay., 2010, s.522-523.

³⁹ Şimşir, Nahide,"Hatıralar ve Osmanlı Arşiv Vesikaları Işığında Çeşme Kazası'nın Tarihinden Kesitler", Tarih Yolunda Bir Ömür Prof.Dr.Hale Şıvgın'a armağan, Ed. N.Günay, N.Hayta, M.Can, Ankara, Gazi Kitabevi, 2020, s.921-941.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

"Osman Nuri Ergin Konferansı", **İller ve Belediyeler Dergisi**, 3/15 -16, 1 Ocak 1947.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi. BEC. Bahriye 114708, H.17.12.1326.

Çadircı, Musa, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları**, Ankara, TTK Yay., 1991.

H.	1297	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786129700000002.pdf
H.	1298	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861298000000003.pdf
H.	1299	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861299000000004.pdf
H.	1300	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861300000000005.pdf
H.	1301	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861301000000006.pdf
H.	1302-1303	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861302000000007.pdf
H.	1304-1305	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861304000000010.pdf
H.	1306	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861306000000012.pdf
H.	1308	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861308000000013_1.pdf
H.	1311	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861311000000014.pdf
H.	1312	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861312000000015.pdf
H.	1313	Aydın	Vilâyeti	Salnamesi,
				http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861313000000016.pdf

H. 1314 Aydın Vilâyeti Salnamesi,
<http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131400000017.pdf>

H. 1315 Aydın Vilâyeti Salnamesi,
<http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131500000018.pdf>

Hicri (H)1296(1878-1879) Aydın Vilâyeti Salnamesi,
<http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786129600000001.pdf>

<https://www.cesme.bel.tr/gecmis-donem-belediye-baskanlarimiz> (Erişim:
 16.9.2020).

İbrahim Cavid, Aydın Vilâyeti Sâlnâmesi R.1307/H.1308, Haz.
 M.Babuçoğlu,C.Eroğlu, A.Şahin, Ankara, Türkiye Belediyeler Birliği
 Yay., 2010.

İzmir Vilâyeti Salnamesi 1927 -1928,
<http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786192700000000.pdf>

Kütükoğlu, Mübahat S., XVI. Asırda Çeşme Kazasının Sosyal ve İktisadî
 Yapısı, Ankara, TTK Yay., 2010.

Kütükoğlu, S. Mübahat, Osmanlı'nın Sosyo-Kültürel ve İktisadî Yapısı,
 Ankara, TTK Yay., 2018.

Nuri Ertan, Çeşme,1939, 9 Eylül 2020.

Ortaylı, İlber, "Belediye", DİA,5, İstanbul, 1992, s.398-402.

Önen, Engin, Alaçatı, İzmir, Wesipa Medya, 2020.

Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 1971.

Şimşir, Nahide,"XIX. Yüzyılda Adalardan Kuzey-batı Anadolu'ya Yönelik
 İktisadî Hareketlilik ve Sonuçları",Balıkesir Tarihi Araştırmaları -II,
 İstanbul, Post Yay., 2020, s.43-100.

Şimşir, Nahide,"Hatıralar ve Osmanlı Arşiv Vesikaları Işığında Çeşme
 Kazası'nın Tarihinden Kesitler", Tarih Yolunda Bir Ömür Prof.Dr.Hale
 Şıvgın'a armağan, Ed. N.Günay, N.Hayta, M.Can, Ankara, Gazi Kitabevi,
 2020, s.921-941.

Şimşir, Nahide. Osmanlı'dan Günümüze Çeşme ve Alaçatı'nın Belediye Başkanları.

Toprak, Zerrin, "Kıyı Yerleşimlerinde Turizm Faaliyetleri ve Belediyelerin Karşılaştıkları Sorunlar:Çeşme Belediyesi Örneği", http://kisi.deu.edu.tr//zerrin.toprak/Amme_idaresi_dergisi.pdf.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilâtı**, İstanbul, 1965.

Ek 1: Çeşme Belediyesi'nin resmi web sitesindeki Belediye Başkanları ve görev süreleri <https://www.cesme.bel.tr/gecmis-donem-belediye-baskanlarimiz> (Siteye erişim tarihi: 16.9.2020).

Belediye Başkanı	Görev Süresi	Belediye Başkanı	Görev Süresi
Mustafa Şerif Bey	1891-1892	Hulusi Öztin	1968-1973
Mustafa Şerif Bey	1895-1897	Ali Okyay	1973-1975
Ahmet Efendi	1904- ?	Hulusi Öztin	1975-1977
Hayri Bey	-	Saim Ertürk	1977-1980
İbrahim Tütüncüoğlu	-	İsmet Dinçel	1980-1981
Ali Özbay	-	Abidin Atagündüz	1981-1984
Feyzi Vural	-	Nuri Ertan	1984-1989
Ahmet Refik Alca	-	Faik Tütüncüoğlu	1989-1994
İsmail Hakkı Alca	-	Nuri Ertan	1994-1999
Mustafa Barbaros	-	Faik Tütüncüoğlu	1999-2004
Fehmi Öz	-	Faik Tütüncüoğlu	2004-2009
Ali Okyay	1946-1948	Faik Tütüncüoğlu	2009-2014
Yusuf Kabadayı	1948-1950	Muhittin Dalgıç	2014-2019
Kelami Ertan	1950-1960	Muammer Ekrem Oran	2019-
Kelami Ertan	1963-1968		